

Teoretyczne podstawy pedagogiki wczesnoszkolnej - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Teoretyczne podstawy pedagogiki wczesnoszkolnej
Kod przedmiotu	05.5-WP-PEDD-TPEW
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2019/2020

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr hab. Mirosława Nyczaj-Drąg, prof. UZ • dr hab. Marzenna Magda-Adamowicz, prof. UZ • dr Iwona Kopaczyńska, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	9	0,6	Egzamin
Ćwiczenia	30	2	18	1,2	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Pogłębienie wiedzy w zakresie kluczowych zagadnień edukacji wczesnoszkolnej dotyczących teorii edukacyjnych, uczenia się, różnic indywidualnych, tworzenia wiedzy, strategii pracy nauczyciela; rozwijanie umiejętności stymulowania i wspierania aktywności uczniów z wykorzystaniem zróżnicowanych metod, form oraz środków dydaktycznych dopasowanych do możliwości, potrzeb i dziecięcych doświadczeń; krytyczne weryfikowanie metodycznych propozycji zajęć dostępnych w literaturze w świetle teorii pedagogicznych i psychologicznych; projektowanie własnych rozwiązań rozwijających procesy umysłowe dziecka wczesnoszkolnego.

Wymagania wstępne

Znajomość i rozumienie podstawowych pojęć pedagogiki wczesnoszkolnej, wiedza psychologiczna z zakresu rozwoju poznawczego i emocjonalnego dziecka wczesnoszkolnego oraz z zakresu teorii leżących u podstaw procesu kształcenia (behawiorystyczne, poznawcze, kulturowe), znajomość treści z zakresu pedagogiki ogólnej i dydaktyki.

Zakres tematyczny

Wykłady

Nauki współdziałające z pedagogiką wczesnoszkolną Dyskursy pedagogiki wczesnoszkolnej. Holistyczne inspiracje pedagogiki wczesnoszkolnej. Kategorie pedagogiczne w edukacji wczesnoszkolnej. Prawa dziecka. Efektywna praca pedagogiczna nauczyciela klas I-III. Wychowanie wielokulturowe, religijne. Wymagania wobec nauczyciela w dobie reform. Gotowość szkoły do przyjęcia 6-latków. Zmiana współczesnych kontekstów edukacji dzieci; kulturowe, polityczne i społeczne warunki transformacji. Wymiary aktualnych sporów o wczesną edukację: podejście redukcjonistyczne i konstruktywistyczne, funkcjonalizm i interakcjonizm symboliczny w edukacji dzieci. Cykl rozwojowy dziecka i znaczenie interwencji zewnętrznej w procesie kształcenia. Ideologie myślenia o edukacji i dziecku: odmiany dyskursów wczesnej edukacji, tworzenie warunków dla rozwojowej zmiany poznawczej – metodologia kształcenia. Rodzaje wiedzy w edukacji i ich odniesienia do edukacji wczesnoszkolnej. Społeczeństwo wiedzy a podstawa programowa po reformie. Edukacja w planie otwartym – indywidualizacja i samodzielność w procesie kształcenia dzieci. Edukacja nauczycieli w nurcie metodycznym i teoretycznym – modele kształcenia nauczycieli sprzyjające przełamywaniu barier mentalnych. Pozorowanie zmiany w edukacji dzieci – mapa mitów edukacyjnych i ich przejawy.

Ćwiczenia

Wspieranie i stymulowanie rozwoju – podobieństwa i różnice w perspektywie psychologii humanistycznej i rozwiązań konstruktywistycznych. Behawioryzm i konstruktywizm w edukacji wczesnoszkolnej – analiza i interpretacja sytuacji budowanych na obu teoriach. Zdarzenia krytyczne w pracy z dziećmi. Kompetencje nauczyciela w konstruowaniu zdarzeń krytycznych. Bankowa koncepcja edukacji jako narzędzie opresji. Projektowanie rozwiązań alternatywnych wywiedzionych z idei edukacji wyzwalającej. Przestrzeń w szkole. Fizyczny, mentalny i społeczny wymiar aranżacji klasy szkolnej. Kultura i klimat szkoły – szkoła adekwatna i nieadekwatna kulturowo (imitacja, indoktrynacja, izolacja i indolencja). Piaget, Bernstein, Bruner – trzy teorie wartościowe dla edukacji wczesnoszkolnej. Próba uzasadnienia ich znaczenia. Edukacja i płeć kulturowa – nauczycielskie obraz szkolnego funkcjonowania uczniów i uczennic w szkole. Organizacja pracy dzieci: praca w grupach, parach, indywidualna i zbiorowa. Dobór zadań i projektowanie sytuacji właściwych dla danej formy organizacyjnej M. Lipmana w projektowaniu i rozwiązywaniu sytuacji problemowych. Socjalizacja w szkole jako perspektywa identyfikacji procesów szkolnych – praktyki socjalizacyjne na lekcjach w klasach początkowych; dyrektywność/niedyrektywność nauczyciela, zachowania oporowe ucznia (zawieszenie, wycofanie, wyjście z roli, opór pragmatyczny, opór agresywny). Mnemotechniki w edukacji wczesnoszkolnej – możliwości i ograniczenia. Rywalizacja w klasie szkolnej. Wiedza i umiejętności społeczne młodszych uczniów jako zaniedbany obszar wczesnej edukacji. Poszukiwanie nowych perspektyw.

Metody kształcenia

Wykłady – wykład tradycyjny i problemowy.

Ćwiczenia – nauczanie problemowe, dyskusja, analiza przypadków, projektowanie zadań i ich weryfikacja w praktyce, obserwacja dzieci, konstruowanie zdarzeń krytycznych.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki wczesnoszkolnej, psychologii, socjologii, dydaktyki i innych subdyscyplin w celu analizowania problemów edukacyjnych i wychowawczych na poziomie klas I-III, a także projektowania własnych rozwiązań stymulujących procesy umysłowe i rozwój społeczno-emocjonalny młodszych uczniów	• K_U02	- dyskusja - Ocena projektów zadań, sytuacji i zajęć w klasach I-III Ocena prezentacji Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	• Ćwiczenia
Jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych i osobistych; wykazuje aktywność w sferze doskonalenia swoich kompetencji merytorycznych, psychologicznych i dydaktycznych; podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w podejmowaniu indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pedagogiki	• K_K02	- Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Ocena swobodnej wypowiedzi	• Ćwiczenia
Student ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat pedagogiki wczesnoszkolnej w zakresie dyskursów, kategorii pedagogicznych, praw dziecka, teorii edukacyjnych, uczenia się, różnic indywidualnych, strategii pracy nauczyciela, tworzenia wiedzy, sposobów motywowania uczniów do nauki, itd.	• K_W05	- egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - Obecność na wykładach	• Wykład
Potrafi sprawnie posługiwać się wybranymi teoriami psychologicznymi, ideologiami myślenia o edukacji, teoriami wiedzy, koncepcjami socjalizacji w celu analizowania podejmowanych działań praktycznych w zakresie identyfikowania i modyfikowania działań praktycznych na lekcjach w klasach początkowych	• K_U08	Ocena swobodnej wypowiedzi Ocena prezentacji	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Wykłady

Warunkiem zaliczenia są obecności na wykładach, pozytywne zaliczenie egzaminu pisemnego (na ocenę) .

Ćwiczenia

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich zadań przewidzianych do realizacji w ramach programu w tym przygotowania i przedstawienia prezentacji multimedialnej – 30% uzyskanej oceny na zaliczenie, pozytywna ocena z wyznaczonej pracy pisemnej 20% uzyskanej oceny na zaliczenie oraz pozytywna ocena z kolokwium zaliczeniowego – 50% oceny uzyskanej na zaliczenie.

Ocena końcowa

Ocena końcowa to ocena pozytywna z egzaminu pisemnego, który obejmuje treści z ćwiczeń (50% pytań składowych) i wykładów (50% pytań składowych).

Literatura podstawowa

1. Filipiak E., *Rozwijanie zdolności uczenia się: z Wygotskim i Brunerem w tle*, Sopot 2012.
2. *Narracja jako sposób rozumienia świata*, red. J. Trzebiński, Gdańsk 2005.
3. Nowak-Łojewska A., *Od szkolnego przekazu do konstruowania znaczeń: wiedza społeczna młodszych uczniów z perspektywy nauczyciela*, Zielona Góra 2011.
4. Nowicka M., *Socjalizacja na lekcjach w klasach początkowych*, Toruń 2010.
5. Nyczaj-Drąg M., *Edukacja dziecka w narracjach rodziców z klasy średniej*, Zielona Góra 2015.
6. *Pedagogika wczesnoszkolna – dyskursy, problemy rozwiązywania*, red. D. Klus-Stańska, M. Szczepska-Pustkowska, Warszawa 2009.
7. *Pedagogika wczesnoszkolna. Rekonstrukcja kluczowych problemów*, red. M. Magda-Adamowicz, I. Kopaczyńska, M. Nyczaj-Drąg, Toruń 2017.

Literatura uzupełniająca

1. *Uczenie się jako przedsięwzięcie na całe życie*, red. T. Bauman, Kraków 2005.
2. Filipiak E., *Z Wygotskim i Brunerem w tle: słownik pojęć kluczowych*, Bydgoszcz 2011.
3. Klus-Stańska D., *Konstruowanie wiedzy w szkole*, Olsztyn 2002.
4. Schafer H.R., *Rozwój społeczny: dzieciństwo i młodość*, Kraków 2006.
5. Tripp D., *Zdarzenia krytyczne w nauczaniu: kształtowanie profesjonalnego osądu*, Warszawa 1996.
6. Wood D., *Jak dzieci uczą się i myślą*, Kraków 2006.

Uwagi

